

EDINOST

Glasiilo Slovenskega političnega društva za Primorsko

»V edinosti je moč.«

«EDINOST» izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri upravnistvu in v tržakah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Upravištvu, via Torrente, »Nova tiskarna«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« »Nuova Tipografia«: vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó: pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Vabilo na naročbo!

Z denašujo številko se začne drugi semester in torej nova naročba na naš list. Nekaterim gospodom smo izjemoma poslali to štev. na ogled in ako se jim list dopada, naj nam blagovolje pošlato naročnino vsaj za 1/4 leta. — Tiste gospode pa, ki so kaj zaostali z naročnino, še enkrat prosimo, da prej ko prej poravnajo svoj dolg, da nam ne bode treba ustaviti jim lista,

Upravištvu.

Boj Italijanov proti Slovanom na Primorskem.

Da smo tukaj, in da tudi damo znak življenja, to naše Italijane skoraj vseh barv manj ali več jezi. — Dokler smo se sploh še manj gibali, nas so Italijani le nobel prezirali; pisali so le tu in tam o nas z namenom, da nas smešijo in persifirajo. To so tudi zato delali, da so svojim odrešenim bratom onkraj velike luže trosili pesek v oči, češ: «tukaj je le peščica Slovanov, mala kolonija». Zmerni Italijani so nas uže bolj priznavali, a vedno le toliko, kolikor je momentanno služilo njihovim namenom, bili so nam prijazni, kadar jim je to dobro stalo. To je uže tako: Slovan nema družega prijatelja, nego samega sebe. Mlado, krepko pleme je; v zraku uže čutijo sedanji tuji gospodovanci na slovanskej zemlji, da Slovan prej ali slej otrese neopravičeno gospodarstvo in postane gospodar v lastnej

zemlji; zato mrženje, zato bojazen! Kedor je navajen gospodovati, le z grozo more misliti na to, da se bliža čas, ko postane enak s tistim, kateri mu je hlapčeval. — Kakor rečeno: dokler smo se Primorski Slovani gibali še v mejah čitalnic, nas so Italijani po nekem prezirali, po nekem pa še kakikrat gladili. — Ali kakor hitro se je začelo resneje gibanje mej nami, bil je ogenj v strehi in ta ogenj posebno letos netijo naši Lahoni.

Treba je le čitati italijanske liste v Dalmaciji, Istri, Trstu in Gorici izhajajoče, kako ti zadnji čas uprav besnijo proti Slovanom, potem more človek še le imeti pojem o drznosti, s katero Italijani na Primorskem delajo propagando za odrešenje Primorskih dežel. Služijo jim v ta namen najgrša sredstva, kajti oni, ki v srcu zaničujejo vse avstrijske urade; oni ki poročajo o vsakej malehnosti, katera se zgodi v Rimu, pa trdovratno molče o tem, ako naš cesar potuje po Primorskem, oni se zdaj obračajo na c. k. urade, da jim pomagajo Slovanom kaliti vsako veselje, da jim pomagajo Slovanom potisniti v kot in da z njimi ravnaajo, kakor z brezpravnimi heloti.

V Dalmaciji je Bajamonti desetletja kruto gospodaril; on je znal tako obračati, da je svet uže mislil, Dalmacija je čisto italijanska zemlja. — Kar naglo se je dalmatinskim Slovanom zdelo preveč; začeli so se gibati in v enem desetletju otresli so tuji jarem tako, da je te dni predsednik dalmatinskega dež. zbora na interpelacijo poslanca Messe, zakaj je

dal prečitati nek ministerijalni dopis le v hrvatskem in ne tudi v italijanskem jeziku, odgovoril, da po sklepu večine zbora v lanskem zasedanju se ima v dalmatinskem zboru rabiti od strani predsedništva le hrvatski jezik, a na koncu odgovora je izustil še te prekrasne, besede: «Pošto je tako sabor svojim valjanim zaključkom ustanovio, pošto to odgovara pravici i željam večine naroda u Dalmaciji, ja ću i unapried, dokle god budem imao čast predsedjati u visokom saboru, rabiti samo narodni jezik.» Ta izjava in pa okoliščina, da so Italijane gledé jezičnega prašanja pustili na cedilu tudi Srbi, na katere so se dalmatinski italijanaši toliko opirali; razjarila je dalmatinske lahone na tak način, da so njih organi, osobito «Il Dalmata» in «La Difesa» začeli kar ogenj pridigati, — posebno pa jih jezi to, da so v tem važnem pitanju zgubili svoje zaveznike.

Ako je uže to alarmiralo vse Italijane, prebivajoče v primorskih deželah Avstrije, še bolj jih je razkačilo postopanje slovanskih poslancev v istrskem dežel. zboru. — V predobrem spominu je še hudomušno postopanje ital. večine istrskega zbora lansko leto, ko je poslanec, g. Laginja začel govoriti hrvatsko; — bežali so iz zbora in prisegli so maščevanje zaradi take drznosti. Maščevali so se s tem, da so volitev treh naših poslancev zavrgli in niže ljudstvo na poslance nadražili, da jih je na javnih ulicah insultiralo.

Ali kaj je bil nastopek te surovosti. — Dva izključena poslanca sta

bila zopet izvoljena in ker se je tretji odpovedal zaradi bolezni, poslal jim je narod tacega novega poslanca, kateri niti ne govori italijanski. To je bil dovolj jasen odgovor na provokacije, ki ne bi bile delale česti niti kakemu privatnemu shodu, kako li pa še dež. zboru. Gospodje so očevidno ustrelili daleč čez tarčo, zato pa so jim zagrozili na Dunaji, da bode zbor razpuščen in celó premeščen iz Poreča, ako bi se še kedaj ponavljale take stvari. Ker so videli istrski Lahoni, da jim utegnejo na Dunaju vendar enkrat tudi zobe pokazati, zato so bili letos mirnejši; potrdili so vse tri na novo izvoljene slovanske poslance in poslušali so tudi mirno hrvatske in slovanske govore. Naša petorica pa je letos dognala, da je v istrskem zboru, kder je bila doslej vsaka slovanska beseda uprav tak «sacrilegium», kakor v tržaškem zboru znani zgodovinski «tukaj», hrvatski jezik postal enakopraven z italijanskim, kakor je bilo to v Gorici dognано uže pred 12. leti. — S tem korakom je za našo stvar v Istri mnogo storjeno; vrlim našim poslancem gre za to vse priznanje in vsa čast. Ali tudi način borbe za to sveto pravico dela vso čast vrlim našim poslancem v istrskem zboru, kajti oni so italijanske večine zlobo in nepravilnost tudi popolnoma razkrili in svetu pokazali, da istrskim Lahonom ni za pravo, ampak le za kruto gospodarstvo, za čisto zasebne namene.

Ko je namreč namestnik dež. glavarja dr. Amoroso v imenu svojih

PODLISTEK.

Solza materina reši izgubljenega sina.

I.

Na bregu jadranskega morja stoji majhna koča. Okoli nje je zelen vrtec, čedno in lično opravljene gredice se vijejo po njem in pisane rožice migajo z glavami solncu slovo do prihodnjega dne. Le en del vrta je s travo obrasten in pridna ribičevka spleta tu najrajše mreže možu in sinovoma, dečkoma lepe rasti. Starši ima kucih devetnajst, mlajši petnajst let. Tudi danes spleta mati ribičevka mreže na vrtu, pod košato jablano sedi globoko zamišljena in premišljuje nekdanja leta, katera so jej veselo in hitro minola v malej koči pri morju. Solnce uže zahaja za morje in razsvitlja s zadnjimi žarki čolnič, v katerem se vozijo trije mladeniči in ribarji. Najstariji mladenič, srednje velikosti, visocega čela, črnih obrvi, svetlih, črnih oči, drži za veslo, obraz mu je blede, čelo nekoliko nagrbano, na obrazu se mu bere nekaka zamišljenost in skrb. Mirno sedi in v morje zre, včasih globoko zdahne in se upre v veslo, katero je roka spustila. Tovarša njegova sedita na prednjem koncu čolniča ter se mej seboj pogovarjata. «Poglej, dragi Mihec, pravi eden tovarišev, kako lepo solnce zahaja, kako je dolg in zlat pas razpelo po morji, kakor bi nas hotelo objeti in se od nas posloviti. Povej mi, prosim te, kaj je tvojemu bratu, da tako zamišljen sedi in nobene besedice z nama ne spregovori. Bil je drugikrat ves drugačen, rad se je z nama razgovarjal in šalil, danes pa kar besedice nema za naju.

«Sam ne vem, odgovori mu Mihec, ves ljubi dan še ni z menoj spregovoril, vedno je zamišljen, zre v morje in slišim ga v časih globoko vzdahnoti.»

Solnce je za morje zašlo in mrak je legel na zemljo.

«Mihec, pravi zopet prvi tovarišev, čas je, da se proti to u obrnemo, reci, reci ti bratu Urhu, da h kraju čolnič obrne, da pred nočjo domu pridemo. Tudi vi dva bodeta morala proti domu odrinoti, da stariši ne bodo za vaju v skrbeh. Oče so uže gotovo doma».

«Dragi Urh, reče Mihec bratu, Tone prosil, da proti bregu vesljaš; tudi nama bo čas doma polskati.

Ko Urh sliši svoje ime, vdiigne glavo, in zaslišavši prošnjo, prime za veslo in kakor orehova lupina plava čolnič proti bregu. Tja dospavši skoči Tone na suho, vošči tovarišema lahko noč in hoče oditi. Urh pa ga nazaj pokliče in mu nekaj na uho pošepeta. Tone prikima in odide po stezi, ki se vije po brdu.

Zopet se obrne čolnič proti morju. Mihec opomni brata, da je čas, domu vesljati, pobere mreže, kar jih je bilo še v vodi in sede Urhu na stran.

Dolgo časa molčita obadva. Mihec se obrne k Urhu in pravi: «Povej mi, lepo te prosim, zakaj si danes tako zamišljen in otožen.»

Urh globoko vzdahne in po kratkem molčanju pravi: «Ko sem včeraj v mestu ribe prodajal, pravil mi je nek znanec, da bodo mladeniče v vojaške lovili, ker je Napoleon z vojsko prodril uže do Ljubna, i se neki zoper njega zbira črna vojska. Veš sam, da sem v vojaških letih; nerad se ločim od dragih starišev, premilega doma in vode. Mati bi za mano plakala, in to mi srce bolj tare, nego vojaška suknja.

Če nočem, da me ulové, treba se mi bo varno skrivati, ali pa ubegniti; oboje je nevarno i neprijetno. Tudi Tone bo moral tako delati. Rekel sem mu, naj me pri votlem hrastu na «Venio» počaka, ko noč nastane, da mu nekaj posebnega povem. Očeta in mater pa ti pripravljaj, da se preveč ne prestrašita. Oče je uže tako komaj živ, ne bode več dolgo zemlje tlačil, smili se mi. Včeraj iz mesta priselši sem ga prosil, naj se nikar tako ne trudi, prisluživa si uže sama toliko, da pošteno vse preživiva. O strašnej novici mu nisem nič omenil.

Mihec ga mirno posluša, a vendar se mu dela zelo težko. Dolgo sedita v čolnici in nobeden besedice ne spregovori. Mihec prvi začne: «Kam se pa obrneš, pridejo te gotovo iskati, in prej ali slej te tudi zasačijo, svet je drag» — Urh le molči — «Kaj pa hočem očetu in materi reči, ti si razumniši, povej mi. Če še očeta zgubimo, kaj pa potlej počnemo.» — «Pripravi ga, odgovori Urh, kakor veš in znaš, jaz sam ne vem, kako bi najbolje bilo.»

Zdaj stopita na breg, stariji brat pobere ribe, mlajši pa priveže čolnič k bregu in nese mreže za bratom domu.

Mati prav zdaj na vežni prag stopi, ko se brata domu bližata. Tudi oče pride iz hiše. Lasje so mu osiveli, bud kašelj ga nadleguje in teško sope. Pregleda ribe in pravi: «Urh, jutri jih lahko zopet v mesto poneseš, jaz sem tudi imel dober dan.

Brata se spogledata, pa nobeden besedice ne reče. Vsi skupaj stopijo v hišo in mati prinese večerjo na mizo. Nobenemu se jed ne prileže, vsi so nekako otožni. Kmalo povečerjajo in mati nese sklade pomivat. Urh gre za njo v kuhinjo, Mihec pa pri očetu v hiši ostane.

Oče povzame besedo: «Ne vem, kako je to, ves ljubi dan me nekaj skrbi, da mi še jed ne diši i celo tobaka ne maram.

«Morebite, reče Mihec, nam kaka nesreča preti, saj pravijo, da se človeku uže poprej napoveduje.»

Oče ga živo pogleda, kakor bi ga hotel prašati in mu reči, naj pove in govori, če kaj ve. Poslednjič pa pravi: «Bolehnost in starost človeka vsega očmerita, od kod pa bi nam mogla nevarnost pretiti.»

Mihec zarudi, nekoliko pomolči, potem pa pravi: «Kaj vam bom zakrival, česar zakrivate vam ni mogoče, v mestu lové mladeniče v vojaške, Urh in Tone z Vene sta uže dovolj krepka, če ju le dobe, živa duša ju ne reši.

Ko oče to novico zasliši, nekoliko prebledi, a možka stanovitnost ga ne zapusti. V tem hipu se zasliši iz veže krik, sin in oče planeta iz izbe in zagledata Urha, ko mater v rokah drži. Povedal jej je hudo novico in od strahu je omedlela.

Mihec jej urno obraz z mrzlo vodo pomoči in kmalo pride zopet k zavesti. pa v posteljo so jo morali spraviti. Vsi trije sedejo k postelji in Urh pove vse, kar je slišal.

«Družega ne moreš storiti, reče oče, nego pobegniti, če se boš skrival, prej ali slej te vendar le zasačijo. Pa kmalo moriš od doma, nič več ni varno doma čakati. Jaz te popeljem k meni dobro znanemu mornarju, če pri tem službe ne dobiš, pa jo kod drugod, da si le v zavetju.» Mati še vedno joče in tarna. Urh, sam tolažbe potreben, pa jo tolaži, naj nikar ne jadikuje, čez leto in dan, če bo Božja volja, pride zopet domu, če doma ostati ne bode smel, pa jih gotovo vsako leto najmanj enkrat obišče.

(Dalje prib.)

kolegov izrekel, da ital. večina bude sicer poslušala slovanske govore, toda ozirala se ne bode na predloge, stavljene v tem jeziku, dokazali so mu naši poslanci z fakti, da se istrska večina ni nikoli ozirala na želje, težnje in potrebe istrskih Slovanov, da je sploh za vse istrske prebivalce krvavo malo skrbela in da, po skušnjah soditi, tudi v bodoče ne bode, — naj pa potem slovanski poslanci govore hrvatsko ali slovensko.

Slovanska manjšina v istrskem dež. zboru je se svojim odločnim, pri vsem tem jako dostojnim in taktinim postopanjem na vsak način imponirala prijateljem in sovražnikom. — Na tak način si bode ta manjšina vedno boljše in trdnjše tla pripravljala, in upamo, da se po drugih volitvah še prav zdatno pomnoži. — Da pa je vlada istrskim Slovanom vsaj tako pravična, kakor je bila dalmatinskim, gotovi smemo biti, da zadobi Istra po 10 letih ves drug obraz, kakor se je to zgodilo v Dalmaciji. Toda kakor neka disharmonija doni v ta koncert nenadno umirovljenje vrliga istrskega državnega poslanca g. dr. *Dinka Vitežića*, ki po našem menenju utegne biti contre-coup ali neka kompenzacija za predstavljene glasovitega gosp. *Elushegg-a* »Z eno božkajo, z drugo tepejo«, tako bi označil naš kmet sedanjo situvacijo.

Toda potrpiamo tudi to, ker bližajo se volitve za državni zbor in te postanejo po nikako kamen skušnje gledé razmer vlade z federalistično večino. Kakor v Istri, tako so zapazili Italijani tudi neko močnejše gibanje Slovanov v Trstu in okolici. Posebno jih je razdražila nezaupnica okoličanov g. *Burgstallerju*. — Ta gospod sicer ni nobena *persona grata* Lahonom; toda mej dvema zlema Lahoni volijo manjše, in ker dobro vedo, da se g. B. glede narodnostnega načela njim popolnoma pokori, zadoščuje to, da napadajo v svojih listih okoličane in branijo človeka, katerega so pri drugih prilikah ostro napadali, in katerega prištevajo onim ljudem, ki nemajo lastnega prepričanja in se dajo voditi le od ničurnosti.

Toda ne le postopanje Slovanov v Dalmaciji, Istri in Trstu, temuč tudi gibanje goriških Slovencev, torej gibanje na vseh črti vznemirilo je naše Lahone. — V Gorici jim je k temu dala povod čisto nedolžna slavnost blagoslovenja zastave ondoteznega slov. *bralnega in podpornega društva*. Uže neke časa sem pišejo listi à la »L'Indipendente«, »L'Alabarda« »L'Istria«, »La Difesa«, »Il Corriere di Gorizia« in še nekateri drugi manjši lahonski listi o neke slovanske povodnji in strašijo svoje verne, da je »*Hanibal ante portas*« ter da se je treba v bran postaviti z vsemi silami proti slovanskemu navalu. — Kakor najboljšo sredstvo za obrambo oni za zdaj smatrajo združenje vseh treh pokrajin Primorske v eno samo deželo, z enim samim dež. zborom.

Mi Slovani pa, odkritosrčno pravimo, tudi tega manevra se ne bojimo; nam se tudi v skupnem deželnem zboru ne bode slabše godilo, nego se nam godi zdaj, in gotovi smo, da se bo volilni red za tako skupino dežel delal na Dunaju, ne pa v Rimu, in da se na Dunaju, hočes ali nočes, kakor reči denes stoje, vendar bodo morali ozirati na to, da v teh deželah prebiva nad $\frac{2}{3}$ Slovanov in recimo, da na Dunaju tudi še vedno velja načelo, da je treba Italijane brzdati se Slovani in narobe, nikoli ne bodo mogli tam primorskih Slovanov tako

prezirati, kakor bi to šlo v priklad našim Italijanom vseh barv. Kaj pa še, ko bi v Avstriji zmagala ideja pravičnega razširjenja volilnega prava?

Ali bi bili Slovani tudi potem v manjšini? In kaj mislijo ti gospodje, da se večina nad $\frac{2}{3}$ da za večno podjarmiti od manjšine? Ako pa mislijo ti naši Lahoni, da nas pripravljajo za odrešenje, varajo se močno; Avstrija ima še zadosti zvestih ljudstev, ki se ne dajo prepoditi od Adrije, in ko bi Avstrija še tako nesrečna bila; poprej bodo tukaj gospodarili severni mogotci, nego pa Rim, in na »*Monte Naso*« ne bode nikoli vihrala ona Tricolora, katera niti v Rimu ni za vse čase zavarovana, posebno pa potem ne, ako »*Irredenta*« prevzame posle Italije.

Ali kar je najperfidnejše od strani irredentovskih listov, to je, kar so spisali proti slavnosti, ki se bode vršila — in ako Bog dade — slavno vršila v Gorici, v nedeljo, 6. t. m. »*Corriere di Gorizia*« in za njim naš precartani »*Impertinente*«, ta dva »*campioni della libertà*« v posebnih člankih, v katerih mečeta blato na naš narod, na naše šege, na našo vero, hujskata vlado na nas, ona pretita mej vrstami vladi z neredi, da celó z oberdankovanjem in kličeta na pomoč policijo, ono policijo, katero sovražita, ker je avstrijska, ono policijo, proti katerej konspirirata uprav zdaj, ko nek tržaški irredentar, katerega ime se končuje na »*vič*«, obeča in oddaja javne službe tistim, ki morejo in hočejo ovajati skrivnosti policije, da se potem provocira kak škandal v kakej »*Salobardi*«. — Da, Hermandad bi jim bila dobra, kadar gre za zatiranje Slovanov, in po tem še obsojajo in kriče proti načelu, »da namen opravičuje in posvečuje sredstva!« — To je Vaš blaženi liberalizem, to Vaša morala, to Vaša svoboda! — Tudi »*quell'aborrito tedesco*«. Vam ni preslab, tudi njemu se hlinite, kadar je treba delati intrigo proti Slovanu. — »*Lo scopo santifica i mezzi*«, to geslo spodtikate jezuviatom; ali to geslo je Vaše, prav Vaše, to geslo bi najboljšo stalo na čelu Vaših glasil, katerim glavna podpora je baš izrodek onega ljudstva, ki ne pozna na svetu družega, nego sovrašstvo in mamona. Vi vlado tudi dolžite, da ima dvojno mero, ker nam dopušča javni nastop se zastavami, Vam pa ne. Gospoda, kedaj smo še mi nastopili, da ne bi se bili pred vsem spominjali Boga, Cesarja in mile nam Avstrije? — Kedaj pa ste Vi nastopili, da se niso vršili temu baš nasprotni pojavi? Ako je državi, kar tudi mora biti, lastni obstanek, lastna avtoriteta najvišji cilj, potem se pač »*L'Indipendente*« nema pritoževati o dvojnej meri. — Naše slavnosti pozdigujejo patrijotizem, in gorje državi, ako bi se temu protivila na korist nezadovoljnejšem!! — Da pa ljudje Vaše baže kličejo po policiji, to sramoti zgodovino Vaše stranke. Mi se ne bojimo Vašega pretenja; mi smo stokrat dokazali, da se mirni meščani, bodisi, goriški, bodisi tržaški, nemajo bati nas, pač pa je dokazano, da se imajo bati oberdankovanja.

Vi se sklicujete tudi na takozvane kastelane srednjega veka, očevidno torej na zgodovinsko krivico; pri vsem tem pa hočete veljati za »*campioni della libertà*«. Poštenje vseh plemiških rodbin kaže se dandanes v tem, da pripoznavajo ljudsko pravo; vsaj so ga pripoznavali tudi cesarji in kralji, ki vstvarjajo plemiče; zatorej bi morali posebno Vi, liberalci,

rudečkarji, le hvaliti sedanjega zastopnika stare grofovske rodbine Lanthieri, da se čuti za sina tistega naroda, mej katerim je njegova slavna rodbina toliko stoletij srečno živela; nehvaležnost bi bila, nevredna plemiča, ko bi se grof Lanthieri protivil poštenemu in dobrodušnemu slovenskemu narodu. Ali Vi Lahoni, ki to pišete, kde so pa Vaši »kastelani«? Morda so ostali v obljudljeni deželi? Ali niso morda goriški in tržaški razni iči, viči in čiči najlepši dokaz, da se tudi v Vaših žilah pretaka ona kri, ki ni lastna kastelanom? Sicer pa premalo poznate zgodovino južnih Slovanov, da bi mogli soditi, ako so imeli tudi južni Slovani svoje Frankopane, Zriny-je, svoje Kobenzle itd. Sicer pa se demokracija nema ponášati s takimi stvarmi; posebno pa Trst ne, ki je najlepši dokaz, da tudi iz sinov *hranjskih težakov lahko postanejo ekvipažerji*, v katerih se pretaka le vedno rudeča slovenska kri, in če tudi kakšen teh po zmoti zdaj misli, da so bili njegovi pradedi cives romani.

Konečno prosimo, da se ne pozabi, da je baš oni narod, ki je preganjal svoje proroke, zgubil po Rimljanih svoj zadnji znak samostalnosti, da baš on je bil najbolj zaničevan od starih Rimljanov. — Vrnimo se zopet k stvari. — Mi dobro vemo, da beseda še ni konj, in ne dajemo Vašemu kriku prevelike važnosti; sicer pa delajte, kar hočete; mi se bomo pri vsakej priliki, kder koli nastopimo, dostojno in mirno vedli, ker naša vest je čista in naša zavest, da pravica mora nazadnje zmagati nad hinavščino, tako trdna, da ne bi je mogla zatreti nobena svetovna moč. Ne strašimo se torej Vašega klicanja po policiji.

Tudi smo gotovi, da zmerni, pametni Italijani nam ne zavidajo par prijetnih ur, toliko več, ker je znano, da se slavnosti 6. tega mes. vdeležé društva in deputacije naših sodeželanov italijanskih iz Trsta in Gorice in baš ti naj pridejo v velikem številu, da se prepričajo, da je z nami lahko živeti v miru in prijaznosti, ter da dokažejo, da vsi Italijani niso nasprotniki svobode, pravice in enakopravnosti, kajti srečne ne bodo naše dežele nikoli, ako obé tukaj živeči narodnosti ne priznavajo druga drugej, kar jima je sojeno po božjem in narodnem pravu.

Minoli so časi predpravice osob in narodov; zatorej pa so tudi vsi naporji proti Slovanom, ki so na Primorskem v svojej hiši in ne mitniki, nepravilni, škodljivi državi in deželi, in dobro ter potrebno bi bilo, da pametni Italijani odbijejo od sebe sum, da se vjemajo z denuncijanti v »*L'Indipendente*« in »*Corriere di Gorizia*«. — Še Slovani na Primorskem je treba računati, to je danes fakt, katerega ne ovrže nobeno kvarjenje zgodovine, še manj pa prazne demonstracije.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Na južnem Štajerskem se ta teden vrše volilni shodi. Povsod so jako obilno obiskovani ter se naši rodoljubi soglasno za kandidate proklucijejo.

Pravilnik o uredbi državnih železnic se je te dni priobčil. Na Dunaji se ustanovi vodstvo, kateremu bo podrejena vsa uprava teh železnic, v kronovinah pa bodo prometna vodstva s precej obširnimi področjem. Državnih železnic službeni jezik bo nemški, vendar pa so dolžni železniški uradi pri občevarnji z samoupravnimi oblastmi in prebivalstvom rabiti deželni jezik.

Če tudi se nam ne zdi v soglasji z členom 19osnovnih zakonov, da se je izjavil nemški jezik za službeni jezik, vendar je to dobro, da bodo morali uradniki tudi slovanski znati, ker bodo morali z deželnimi oblastmi in zasebniki občevariti v deželnem jeziku. Ta določba pride toraj Slovanom v korist, ker znajo razen materinega tudi nemški jezik, ne pa Nemcem, izmed katerih se tako malo nauči slovanskega jezika.

Volitve v moravski deželni zbor, ki so se te dni začele vršiti, obračajo zdaj oči Slovanov i Nemcev nase. Kakor se kaže, utegno Slovani zmagati v več krajih, v katerih so bili poprej izvoljeni nemški kandidati, a večine si pri vsem naporu vendar še ne pridobó. Čehi računajo na 42 poslancev, Nemci utegno imeti 48 poslancev, srednja stranka pa kakih 10, tako bi potem bila odločevalna ta poslednja stranka.

Vsled velike škode, katero je v Galiciji prouzročila povodenj, dela se na to, da se uže meseca julija skliče galiski deželni zbor, da ukrene, kako se pomore po povodnji poškodovanim. Vlada ima voljo, kakor se čuje, dovoliti poškodovanim neobrestna posojila, ki se povrnó v večletnih obrokih, vendar mora dati deželno zastopstvo poročstvo za povrnitev.

Deželno namestništvo za Tirolsko je prepovedalo vse priprave v ta namen, da se postavi spomenik nedavno umrlemu pesniku Prati-ju, posebno se prepoveduje, v ta namen nabirati novce. Prati je bil namreč doma na južnem Tirolskem, pa se je izneveril svojej domovini, živel je v Italiji ter je hudo pisal zoper Avstrijo. Sramotno bi toraj bilo, da se postavi avstrijskemu sovražniku spomenik na avstrijskih tleh.

V Hrvatskem deželnem zboru se neredi vedno ponavljajo. Poslanec prof. Marković je izjavil, da ne pripoznava grofa Khuena za hrvatskega bana. Vsled tega ga je vlada pozvala, naj razjasni svojo izjavo, a Marković je odgovoril, da ni dolžan vladi odgovora za svoje izjave v deželnem zboru.

Vnanje dežele.

Srbska skupščina je 28. junija sprejela proračun za leto 1884 in 1885 z vsemi glasovi proti dvema, davki so se v primeri s prejšnjimi leti povišali za 9 milijonov frankov, vsa potrebščina znaša 46 milijonov frankov. — Popoldne pa se je skupščina zaprla s kraljevim govorom; kralj se jej zahvaljuje za izjavo glede srbsko-bolgarskega razpora in pravi, da se bo on z vlado vred prizadeval, da se obvaruje Srbiji veljava in mir.

Ruski car in carica sta se 28. junija odpeljala na Finsko, da ogledata tam narodne znamenitosti.

V italijanski poslanski zbornici je bila 28. junija razprava o italijansko-francoskej brodarstveni pogodbi. Pri tej priliki je poslanec Crispi zelo ostro napadel ministra zunanjih zadev Mancinija ter rekel, da je njegova politika služkinja, ki Italijo ponižuje. Mancini mu je odgovoril, da prepušča sodbo o svojej politiki večini državnega zbora.

Nemški državni zbor se je zadnje saboto zaključil. V zadnjem seji je sprejel še v tretjem čitanji zakon o zavarovanju delavcev proti nezgodam.

V rodbini Bonaparte je zadnje dni nastal hud razpor, ki Napoleonidom dela malo česti, ter jim še tisto udanost in naklonjenost spodkopuje, kolikor je jim je še ostalo. Vsled tega razpora se je princ Viktor ločil od svojega očeta Jerome-a in zdaj sta si oba v laseh ter drug drugemu javno očitata vsakovrstne nespodobnosti. Napoleonidi brez vsega tega sedaj nemajo nikacega upanja do francoskega prestola, ta razpor pa jim mej ljudstvom tako izpodjeda privrženost, da se je njih zvezda, ki je nekdaš sijala od piramid do Moskve, najbrže za vse čase utrnola.

Angleška gospodarska zbornica je 27. junija sprejela v prvem čitanji predlog o predružačbi volilnega reda, za katero predružačbo se vlada zelo prizadeva.

Egiptovska konferenca se je 28. t. m. v Londonu pričela. Vdeležujejo se je zastopniki vseh velevlasti z svojimi finančnimi svetovalci.

Angleška vlada je 28. junija predložila konferenci načrt, kako bi se vredile egip-tovske finance. Glavne točke tega načrta so: Znižanje obresti enotnega državnega dolga na 3½%, prideligiranega dolga na 4½%. Obligacije sueškega kanala, kolikor jih je v rokah angleške vlade, podvržejo se tudi obrestnemu znižanju. Angleška da ali zagotovi osem milijonov šterlinov predplačila za odškodovanja in druge troške. Pred vsem drugim je treba zajma; egip-tovski davki se znižajo za 3½% do 4½% milijonov šterlinov.

Tudi v Algeriji je nastalo proganjanje judov. Povod temu je dal razpor mej poklicaniki k vojaškemu naboru. Pričela se je krvava rabuka, razsajalci so več judovskih hiš uplenili. Vojaki so naposled mir storili in provzročitelje rabuke zaprli.

Francoska vlada je ukazala admiralu Paternotre, naj z vso močjo z vojnimi brodovjem pritiska na Kitajsko, ako kitajska vlada ne da zadoščenja za napadno francosko vojsko. Francozi so se zopet vzdignoli zoper verolomne Kitajce.

Iz Sudana potrjujejo zadna poročila, da je Berber padel. Posadka se je udala po trdem boju; potem se je začelo klanje, kateremu je malokdo ubežal; žensk in otrok vendar niso pomorili.

DOPISI.

V Gorici, dne 30. junija. — Za svečanost 6. julija delajo tuk. Slovenci prav lepe priprave; posebno pa se veselimo Vas tržaških gostov in skrb nas je, da Vas, kolikor bode v naše skromnej moči, in pri velikih težavah, katere se nam delajo, dobro sprejmemo in zadovoljimo. — Sicer pa brat z bratom more tudi potrpeti in prav zato se je nadejati, da ne bo 6. t. m. najmanjši kriv glas motil naše harmonije. Ali ta slavnost je židovski ženski roki v Gorici izhajajočega, slaboglasnega »Corriere« pravi tri v peti. V hujškajočem glasu pripoveduje v zadnjih svoji številki, od dne 28. junija, marsikako izmišljeno neresnico in straši svoje in naše po nepotrebnem in to le v prav slabem misli. Mi pa hočemo takrat s poštenim in odkanim vedenjem vsem dokazati, da imamo omike in se znamo tudi meščansko vesti. V zadostilo naj mu bo, da se vdeležiti tudi Italijansko delavsko društvo tržaško »Unione operaia«, oddelek trž. »veteranov« deputacija patriotičnega društva: »Avstria« in Italijansko goriško društvo »Mutuo soccorso degli Artigiani« in corpore. Prvi dostojanstveniki goriški so nekda zagotovili dohod, mej drugim gospod župan, dr. Mavrovich sam. Mirno torej pričakujemo za nas pomembnega dneva in vse blebetanje lahon-skih listov Vas ne more prav nič strašiti. Vas pogumne tržaške Slovence. Ti ljudje le kričijo; par paglavcev je morda nezadovoljnih, ali pametni Goričani, to je večina prebivalstva, šentano malo se za-nje brigajo. Prišla so v Gorico uže Ital. društva se zastavami, mej njimi celo glasovita tržaška Ginnastica, prišla so uže razna nemška društva se zastavami in so z njimi korakala v mesto. Zakaj bi se prav nam, ki smo domačini, moglo zabraniti kaj takega? — To ne sme biti in tudi ne bo; — naj pa naša babja korijera še tako zabavlja, hujška in po krivem ovaja. — Naj se le dobro premisli, da Gorica je potrebna obiska tujcev in da to tudi spoznavajo mirni nje prebivalci, posebno taki, ki imajo kaj izgubiti. — Naši nagajivci se le spominjajo, da jim je »Ratala« leta 1868. z enako intrigo; a denes so drugi časi.

Na Kostonjenci so dali minih lepo pobelit fasado cerkve, na kateri bo slo-nel altar za blagoslovenje zastave bral-nega in podpornega društva; a neka po neodrešenih podkupljeni drhal je fasado pomazala s črnim in sramotnimi črka-rijami. Iredentovska brabrost in omika!

S Krasa, 18. junija. — Smo imeli čast in srečo, da smo prvokrat v Komnu počestili našega prevzvišenega in premi-lega dušnega pastirja, kneza in vrhovnega škofa, g. dr. Alojz Zorn-a; koji je počastil našo dekanijo s prvim pastirskim obiskovanjem. Prišel je namreč naše deci delit sakrament sv. birme.

Pritrkovanje zvonov in grmenje doma-čih topičev je privabilo uže okolo 5. ure zvečer istega dne iz vse občine in tudi iz bližnjih vasi toliko ljudstva, da se je vse trlo; pri prvem slavlolu pri vходу od Gorice v našo vas*) čakala in po prijetju pastirskega blagoslova počestila ga je mej sviranjem veteranske godbe pred. duhov-ščina, načelnik veteranske podružnice in naše starešinstvo s županom na čelu, koji ga je tudi dostojno počastil, ter ga v imenu vse občine pozdravil, za kar se je premili vladika ves ganjen prelepo zahvalil. Da je

bila tudi vsa šolska mladina v najlepšem redu po našem učiteljskem osobju v dve lepi in dolgi vrsti razpostavljena, ni treba da omenjam. Od tukaj je šel prevzvišeni vladika, spremljan od mnogobrojne množice, v našo cerkev, in po končani molitvi, spremljantudi od množice, v farovž.

Zvečer istega dne ob 9. uri so mu na pravili v čast domači veterani lepo baklado, ki jo je vodil načelnik iste pred. g. Josip Walenhof, pri kojoj je svirala tudi veteranska godba.

Drugi dan, t. j. 19. junija po opravljeni sv. maši je izpraševal za sv. birmo pripravljeno dečo nekoliko krščanskega nauka, pri kojem izpraševanju se je vedel prečestiti vladika res po očetovsko, tako lepo je nagovarjal in izpraševal otroke, da je človeku srce od radosti igralo, ko je njegovo lepo doneči glas v milem materinem jeziku slišalo, kojega je vedno pri vsakej priliki in v vsakim govoru, posebno pa, ko se je v kratkem govoru pred oltarjem za lepo vedenje in udanost zahvalil.

Drugi dan, t. j. 20. junija delil je sv. birmo v Gorjanskem zjutraj in v Velikem dolu popoldne, zvečer je odšel v Pliskovico, kder je drugi dan sv. birmo delil, popoldne je šel v Gabrovico in od tam je prišel, ko je s potoma obiskal cerkev D. M. Oberšlan, zopet v Komen. Ker je bil pa isti dan ravno imendan prevzvišenega nam vladike, napravili so mu naši pevci z domačo godbo pod vodstvom vrlega pevovodje g. Luznika, prav lepo serenado — podokniko — vdeležili so se tudi vsi novi, še ne izučeni pevci, kojih število je presegalo štirideset, ki so vsi za to v narodnih barvah napravljene svetilnice — lampione — nosili. Odšla je vsa ta, za Komen res ogromna množina, iz županova — g. Švarovega — dvorišča z godbo, pred koje so nesli mej dvema narodnima zastavama, na visokem drogu prav lep transparent v narodnih barvah, na kojem je bilo čitati: »Slava prevzvišenemu vladiki« v najlepšem redu v dvorišče pred farovžem, in tam so se razdelili godba v en in pevci v drug kolobar, in vrstilo se je dobro uro, mej prižiganjem umetelnih ognjev, godba in petje, ves ta čas smo videli prečestitega vladika na oknu, in ko so mu pevci trikrat živijo naš prevzvišeni itd. zaorili, slišal si iz stoterih grl živijo, kajti množice se je nabralo polno in prav ganjen se je na oknu zahvaljeval.

Po končani serenadi je šla godba z vso razsvetljavo z spodnjega konca vasi po vsej vasi do gornjega konca, potem smo imeli prav lep večer pri kupci vina, in sicer prvi večer z novimi pevci, koji so se pričeli v številu nad 40 petja učiti. Bog daj, ha bi jih k malu v zboru slišali.

Ker je bila vsa ta slavnost v narodnem duhu, ni tedaj čuda, da se je kaka kritika slišala — pa dobro hode vedel čestiti bral-ec, iz kakoga gnjezda je izvirala — naj pa bode, Bog jim ne vstje tega za greh in hodi jim odpuščen. Kraševac.

Iz Števerjana 15. junija. — Naše katoliško bralno društvo je priredilo danes veselico, katera se je prav dobro izvršila. Zaradi prostora je odbor naprosil g. B. Formentina, da je svoje dvorišče in no-tranje prostore društvu prepustil, za kar se mu je odbor v »Soči« zahvalil.

Okoli 7. ure se je začelo zbirati ljud-stvo od več strani, posebno je bilo zastopano Cerovo, skoraj z vsemi svojimi načelniki, Kojso pa je poslalo vse inteligentne moči svoje čitalnice s predsednikom vred, pa tudi Smartenska županija je bila zastopana po svojem županu. Iz oddaljene Kozane, in še več drugih vasi jih je bilo mnogo prišlo, k ljubim slabemu vremenu.

Na dvorišču je bil napravljen visok oder za veselico in bil prav lepo odčen z narodnimi zastavami, s podobo Nju veličanstev cesarja in cesarice in venci. Vz-digne se zavesa in nastopi 16 pevcev z svojim pevovodjem g. Mariničem. Pripo-ročam Vam, Brič, temu izvrstnemu pe-rovodji dajate svoje sinove, da Vam jih izvežba v petji, pa ne samo ena vas, ampak vse, da se bodo ponašali pri vsakej priliki. Zdj se zaslusijo krepki glasovi »Što čutiš Sbrine tužni.« Potem je nastopil predse-dnik, g. Janez Jug, učitelj in s živo besedo govoril o živinoreji, katere bi se morali bolj poprijeti, da bi svoj težavni stan vsaj nekoliko zlažali. Pesem »Domovina« se je morala ponavljati na občno zahtevanje, kakor tudi venci narodnih pesni. Dekla-mirala je prav dobro deklica Vogrič. Igra »eno uro doktor« je zbudila mnogo smeha in so igralci in igralko svojo nalogo dobro rešili. Hvala odboru, da nam je tako lepo veselico napravil.

Domače in razne vesti.

Imenovanja in vpokojenje. Za predsednika dež. sodnije v Ljubljani je imenovan g. Kapretz. Viši finanč. svetovalec in drž. poslanec, g. dr. Dinko Vitezić je dejan v pokoj. G. A. Truxa je imenovan okrajnim glavjarjem v Lošinu. Za konce-pista pri tuk. fin. direkcije sta imenovana Ant. dr. Duklč in Henrik dr. Medicus. Za oskrbnika pri finančnem ekonomatu Ant. pl. Pitta, Franc Toros za davkarskega kontrolorja v Sežani.

Slovesna odprtje novih prostorev naše Slovanske čitalnice. se je vršila v soboto na istinito slovesen način. — V lepo odčenem in se stotimi balonov in plinovitih luči razsvetljenem vrtu se je zbralo okolo 9. uri zvečer blizo 400 oseb prvih družbinskih krogov tržaš-kih, posebno mnogo finih dam. Počestil je čitalnico predsednik višje sodnije, ekscelenca baron Kemperle, predsednik dež. sodnije, gosp. Mozetič, predsednik pomor-ske in trgovske sodnije, g. Zenkovič, sve-tovalec višje sodnije, g. Abram in še več drugih viših uradnikov, pa mnogo c. k. častnikov in prvih trgovcev tržaških; bili so nazoči tudi zastopniki prvih tržaških listov raznih jezikov in barv. Nekoliko pred 10. uro je prišel kakor zastopnik namestnika, dvorni svetovalec, vitez Rinaldini, katerega je na stopnicah sprejel od-bor in corpore. Ko je prišel na vrt into-nirala je vojaška godba narodno himno, katero je nazoče občinstvo gologlavo in stoječ poslušalo, bil je to jako lep prizor in jako dostojen dokaz udanosti do di-nastije. — Koncert se je vršil nekaj časa na vrtu; ko pa se začelo vreme nagajati, nadaljeval se je v dvorani. Petje izborno od vseh hvaljeno, godba prav tako. Po koncertu se je začel ples, ki se je odli-koval po eleganci mnogobrojnih parov. — Vsi tržaški listi so se jako pohvalno izra-zili o tej veselici in tudi pripoznali, da ima čitalnica zdaj najlepše prostore od vseh društev v Trstu in da je to društvo, res dostojno prvih tržaških krogov. — Slava marljivemu in pogumnemu odboru!

Deležnikom izleta v Gorico dne 6. t. m. Odbor del. podp. društva javi to je: Kedor se hoče vdeležiti izleta, mora si preskrbeti vozni list najdalje do sobote, 5. t. m. zvečer. Kupiti si ga more v uradu del. podp. društva, Corsia Stadion 11., v prodajalnici g. Žitka, Corsia Stadion 11., v tržaški čitalnici, Monte verde, in v ka-varni Commercio. — Opozorjamo tudi tisto gospodo, ki se hoče vdeležiti banketa, da plača dotično svoto najdalje do 3. t. m., ker zadnji dan se ne bodo več sprejemali deležniki banketu. — Izleta se morejo vdeležiti tudi nedružabniki. Odbor vabi tudi vse poverjenike društva, da se vdeležijo prav gotovo odborove seje denes v sredo, dne 2. t. m. zvečer ob 8 uri. Tisti pa, ki ne morejo priti v sredo, naj pridejo prav go-tovo v soboto, 5. t. m. zvečer v društveni urad, kder dobe natančni navod zaradi izleta in nova znamenja (modre kokarde z belo gumbico v sredi). Vlak bode raz-deljen tako le: I. vagon godba, 2. 3. in 4. vagon pevci, 5. »društvo Sokol« 6. vagon odbora obeh oddelkov se zastavo; 7. 8. 9. vagon II. razreda za goste čitalničarje in drugo gospodo, ki se vozi v II. razredu, 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. za družabnike in družabnike, 17. 18. vagon za razne druge goste, 1 vagon bode ostal prazen za eventualne goste na postajah Gerljan in Bivio-Devin. — Na obeh omenjenih po-stajah se morejo vlaku pridružiti gostje iz Proseka, Sv. Križa, Nabrežine in drugih bližnjih krajev. — Vozne liste po primerno znižane ceni dobe na dotičnih postajah. — Vlak se ne ustavi na nobenej drugej postaji. — Odbornikom, odbornicam in poverjenikom je biti na tržaški postaji uže ob 6 uri zjutraj. — Vsak deležnik izleta mora na postaji zamenjati začasni vozni list s pravim voznim listom železnice. Po-verjeniki, kateri razprodajajo začasne vozne liste, morajo obračunati, denar in nepro-dane listke oddati najdalje do sobote ob 8 uri zvečer. Kedor tega ne stori do tiste ure, bode odgovoren za ves znesek spre-jetih začnih listov. Vlak odide iz Tr-žaške postaje ob 6½, počaka se k večemu še par minut.

Javna tombola v Gorici je imela biti minolo nedeljo, 29. junija, pa je bila prenešana na nedeljo, 6. t. m. — Torej bo ob enem se slavnostjo bralnega in podpornega društva tudi običajna tom-bola in bo torej v nedeljo jako živahno v prijaznej Gorici.

»L'Imparziale« je prinesel denes članek »La Marea Slava«, s katerim od-ločno pobija »L'Indipendente« in »Il Corriere di Gorizia«, roga se tem liberalcem, ker kličejo na pomoč policije in pravi, da Slovenci imajo v Gorici enake pravice, kakor Italijani. — Dobro tako. Članek je res vreden, da ga čitajo tudi naši ljudje.

Tržaške novice:

»Unione operaia« je imela v nedeljo lepo slavnost v Politeama Rossetti, vdeležilo se je te slavnosti nad 3000 ljudi, zastopano je bilo tudi naše del. podp. društvo. Ženski oddelek »Unione operaia« je nam-reč podaril prekrasen trah društveneje za-stavi mej govorom predsednika, za katerim govorom so bile deklaracije, potem petje, godba; s kratka slavnost je bila lepa, pa-trijotična.

Društvo Avstria je imela večeraj zvečer veselico na vrtu Mondo nuovo, katere se je vdeležilo par tisoč ljudi.

Nevarnost na morju. Lahonska Gin-nastica ima tudi svoje ladje na morju. V soboto so vesljali nekateri udje omenje-nega društva proti Sv. Jerneju, a na poti je vstal veter in je zanesel ladjo par milj daleč v morje. Še le drugo jutro so našli čožotski ribiči ladjo in veslarje skoraj

na pol mrtve od strahu, moče in mraza, vzeli so jih na krov svoje ladje in pripe-ljali zopet v tržaško luko.

Namorska bolnica za škrofulozna deca. Društvo detoljubov se je odrekla začasna vporaba šolske hiše ustanove Murgurove; posrečilo se mu je vendar le, da je dobilo poslopje, katero hoče pripraviti za bolnico škrofeljastih otrok in sicer dvorec št. 94. nasproti »Navale Adriatico«. Sprejetih bode za sedaj 25 otrok. Odbor tega dru-štva vabi tedaj roditelje taci ubogih otrok, naj se objavijo za vzprejetje počeni od danes do 12. t. m. mej 12 in 2 uro o pol-dne v društvenoj pisarni v Via Nuova št. 20, 2. nadstropje. Treba je dokazati, da je otrok 4 leto uže spolnil in 12. leta še ne dosegl in da stanuje v mestu Trstu. Treba tudi zdravniškega pričevala, da je bole-zen res škrofoljna narave, in pa spriče-ovala o ubožnosti. — Zdravljenje bode tra-jalo 50 dni počeni 20. t. m. Več se izve v društveni pisarni.

Poskus samoumora. Ubozeza krišpina (čevljarja) Antona T. so družinski prepri-tali uže ostili, da je v soboto zvečer skočil v vodnjak hiše št. 20 v Via Amalija z na-menom usmrtiti se, toda ljudje so ga precej izlekli in v bolnico prenesli. — V nedeljo večer ob devetih je skočil v morje Natal Bosić z Brača, dabi se potopil. Tudi njega so ljudje izlekli, ali on se jim iz-trga in v drugi skoči v morje; zdaj ga je rešila straža, kateri se je pa ustavil in radi tega nevhvaležnega izgreda ga je gnala v zapor.

Splasil se je konj necega vozička v nedeljo o poldesetih zjutraj na voglu Ki-joza in bežal v nek hlev v potoškeji ulici, kder je prevrnil ročni voziček branjevkin, zadel in oškodil branjevko, da so jo mo-rali peljati domov. Kriplca se je razbila, hlapec pa je bil močno potolčen nesen v bolnico.

Policijsko. Zaprli so te dni trgov-skega pomočnika, ker je v nekeje gostilni dobro jel in pil, pa nič plačal. — V luk-njo so vtaknoli tudi hlapec Ivana M., ker je svojem gospodaru, gostilničarju, iz-kleti ukradel več botelj finega vina. — Predčerašnjem v noči so v magazinu lesa gosp. Lavriča blizu postaje neznan tatovi pokrali več orodja in nekaj obleke. — Iz okolice poročajo, da mestni dolgooprstniki prav pridno krajejo po kampanjah. — Ne-poznani uzmiči so se splazili v nedeljo na vse zgodnje jutro, ob dveh po polnoči, v pritično stanovanje necega trgovca v dvorcu »Antonietta« v Kadinu št. 123 ter mu pokradli mnogo srebrnine. — Pravto noč so odnesli tudi nepoznani grabeži na škoto južne železnice dve po 9 metrov dolgi verigi, ki ste bili oviti okoli stebra blizu stražnice na prog. — V zapor je moral v soboto večer veseli delavec France V., iz Sežane, kajti pil je 15 meric piva v krčmi »al Cittadino«, ki jih pa ni hotel plačati, ker ni imel borov. — Karol S. iz Sežane, delavec, prišel je bil spet Trst gledat, kar bi pa ne bil smel storiti, bilo mu je strogo pre-povedano, in zato svojo radovedno predr-znost je moral v luknjo. Še drug delavec prav tega nesrečnega imena, toda v Trstu doma, bil je zasačen in tj nekam vtaknjen, kajti dozdevalo se je mnogim, da je kral.

Prihodnje porotne obrav-nave se začno: v Trstu 14., v Gorici 19. in v Rovinji 16. avgusta. Porotno sodišče je sestavljeno iz tistih sodnikov, kakor pri zadnjih porotnih obravnavah.

Predavanje o kmetijstvu v Dekani zadnje nedelo, kakor se nam poročajo, imelo je najlepši vspeh. Šešlo se je nad 300 kmetov iz raznih krajev, vsi so kaj pazljivo poslušali učitelja g. Kra-marja, ki jim, prav po domače razlagal v splošno njihovo zadovoljnost. Po preda-vanju pa so kar improvizirali veselico, prav dobro so peli pevci in g. župan in župnik sta lepo pogostila došlo gospodo.

Karantena. Kakor v drugih dr-žavah, tako se je tudi v Trstu uvedla 10 dnevna karantena vsled kolere v Tulonu za vse ladje, ki dobajajo iz francoskega sredozemnega morja in Algerije, ako se na poti ni pripetila bolezen in so pri do-hodu popotniki zdravi; v nasprotnem pri-merljaji pa se karantena zdaljša na 20 dni.

Iz Godinj pri Dutovljah se nam piše: Večkratni opomin v cenjenem časopisu Edinosti je toliko pripomogel, da so občinski računi uže razpoloženi; za to gre čast i hvala gospodu svetovalcu Jakopu Žvabu i novemu tajniku gospodu Lahu. Omenjena sta se za to največ potrudila. In se še dan danes trudita.

Učit. društvo za Sežanski šolski okraj bode zborovalo dne 3. julija t. l. ob 9 uri predp. v Komnu. Dnevni red: 1. Praktičen poskus 2. Predsednikov pozdrav. 3. Prebere se zap. min. zborov. 4. Kritika o poučevanem. 5. O popravljanji pismenih nalog. 6. Volitev novega odbora. 7. Razni nasveti. K obilnej vdeležitvi vabi. Odgov.

† **Ljubljanski kanonik gosp. Kramar** je 30. junija umrl v 84 letu svojega življenja. Bil je mož uet za božjo čast, najlepši spomenik si je postavil z novo cerkvijo v Starej fari pri Loki; bil pa je tudi zvest narodnjak.

*) Bila sta dva prav lepa slavloluka na-pravljena, eden pri vходу, in drugi pri farovžu.

V Ljubljani je 28. junija bila hišna preiskava pri gg. Sturm, Suhadobniku, Krügelu in Lobodi. Ta preiskava je v zvezi s preiskavo zoper Železnikarja in Tumo zaradi hudodelstva veleizdaje.

Zlati ključ za srečne volitve se zove 38 strani obsežna knjižica, katero je spisal nadarjeni, tudi v Trstu dobro poznani pisatelj, g. Filip Haderlap, tiskala tiskarna Sv. Mohora v Celovcu. V knjižici, katere je popularno pisana in ima uže zaradi tega svojo vrednost, nahaja se res dober poduk volilec na kmetih ne le glede postopanja o volitvah, temuč tudi najpotrebnejše o notranji politiki. Knjižica je sicer namenjena v prvi vrsti koruškim Slovincem, a koristila bo tudi drugim Slovincem, posebno kmetom, ako si jo omislijo. Gospodu H. pa čestitamo k tako dobremu in potrebnemu proizvodu.

Vreme v mesecu juliju. Mathieu de la Drôme prorokuje za mesec julij tako-le vreme: Velika vročina od 1. do 8. julija; nestrpljiva vročina od 8. do 15. Viharji v alpah in na Češkem, nesreče na morju. — Pogostoma nevihte od 15. do 22. t. m., znižanje temperature. Močno deževje od 22. do 29. t. m. Nevihte na morju, toča v goratih krajih. S kratka, lepo vreme od 1. do 15., spremenljivo od 15. do 22., slabo od 22. do 29. t. m.

Kolera na Francoskem. Ne more se več tajiti, da je kolera, ki se je najprej prikazala v Tulu, prava azijska kolera. To je dokazano po raztelesbah in širjenju te grozne morilke. Lansko leto smo zadeli, ko smo trdili, da je iz Egipta ne dohomo v Trst, letos je nevarnost veliko večja, in lahko se zgodi, da k ljuhu vsem previdnostim tudi nas obide. Da se je iz Tulona zaplodela v Marsiljo, to je zdaj očito, ker uže od 14. do 18. junija je tam deset oseb za to bolezen zbolelo, kar je uradno dokazano. Vse vlade so naglo zaukazale potrebne naredbe, da se ne raznese. Naša c. k. pomorska gospodstva je uvedla desetdnevno kontumacijo za ladje, ki dohajajo iz južno-francoskih in algerijskih luk, ako so vsi ljudje na ladjah zdravi, v primerljivi bolezn pa je postopanje ostreje. Tudi tržaški magistrat je izdal razglas, v katerem naglašuje nevarnost, da se lahko pritepe bolezen k nam. Magistrat poskrbi, da se javni trg in ulice dobro počistijo i da se voda ne osuži, nadzoroval bode tudi, da se ne bo prodajal zdravju škodljivi živež, da bodo čisti prostori, kder se shajajo ljudje, kakor so prenočišča, krčme itd. Magistrat dalje opominja, naj se čistijo stanovanja in razkuževajo stranišča s tekočino, ki se napravi iz 7 delov železnega vitriola, 2 delov žveplene kisline in 5 delov karbolne kisline na vsa 100 delov vode.

Nesreče. V Kansasu so hoteli 18. t. m. roparji upleniti železniški vlak. Na zelo visokem nasipu pri reki Misouri so poškodovali šine, vsled česar se je prevrnil hlapec s tremi vozovi v globodino, drugi vozovi pa so se v veliko sredo odrgali in ostali na nasipu. Mrtvo je ostalo na mestu vse železniško osebje in tudi večidel popotnikov, ki so bili v prvih treh vozih, trideset je pa hudo poškodovanih; v vozovih je bilo 200 nemških in ogerskih izseljencev. Roparji se vendar niso upali popotnikov napasti, ker je 12 vozov nepoškodovanih ostalo in je bilo v njih veliko popotnikov. — Na mehiškem železnici, ki je v delu, pa se je prežodjal unela dinamitna mina ter je dva inženirja in dvanaest delavcev usmrtila. — V prašnici v Pontremoli na italijanskem se je unel strelni prah, trideset ljudi je ostalo na mestu mrtvih, sedemnajst pa je bilo hudo poškodovanih.

Borovničani so Francozi, ne pa Slovenci. Francoska pisateljica Adam popisuje v časniku »Revue nouvelle« popotovanje skoz Kranjsko, in pravi med drugim: Borovnica (Franzendorf) je vas, v kateri prebivajo Francozi. Prav domača se mi zdi. Na širokem močvirju se pasejo konji; liše so podobne onim v Normandiji, imajo slamnate strehe, majhna okna in golobnjake. Prebivalci so ohranili svoj jezik, kateri rabi župnik v svojih pridgah. — Vri Borovničani, zdaj pa veste, da ste Francozi!

Pevcem tržaškim, skedenjskim in rojanskim! Glavna skušnja za izlet v Gorico bode v petek, 4. t. m. ob 8 uri zvečer v dvorani Tržaške čitalnice. *Pevководja.*

S Podpisani naznanja vsem udom, da se društvo vdeleži izleta v Gorico in slavnosti blagoslovenja zastave goriškega bralnega in podpornega društva dne 6. julija. — Zbrati se je Sokolom točno ob 6 uri zjutraj v polni družbeni opravi se zastavo na kolodvoru. Oni Sokoli, kateri ne odpotujajo s posebnim vlakom, ne smejo priti v opravi. **Odbor.**

Reklama. Udomačevaje se dandanes vedno boljše, da se pušijo cigareti (špa-

njoletij, priporočati je pušilec največjo pozornost na izbero papirja za cigarete. Ako papir ni dober, tudi cigaret od najboljšega tobaka nič ne velja. — Noben drug papir za cigarete pa nemore tekmovali na absolutni čistoti in popolni neškodljivosti s francoskim izdelkom »le Houblon« od »Cawley & Henry« v Parizu. — To potrjuje in izvešča najboljša kemična analiza (raztorba) po gg. profesorjih doktorih J. F. Pohl, E. Ludwig in E. Lippman na Danaji. Posledek tega raziskovanja izjavljajo ti gospodje s sledečo vlastno uverjeno svedočbo: »Na podlagi natančne raziskave izjavljajo podpisani s tem, da je papir za cigarete »le Houblon« iz francoske tovarne papirja za cigarete gg. Cawley & Henry v Parizu vrlo dober, čisto prost tujih sestavin, posebno pa tudi prost vseh zdravju škodljivih tvarin. Na Danaji dne 24. maja 1884. Bil. Dr. J. F. Pohl, red. jav. prof. kemiškega znanoststva na politehnik; bil. Dr. E. Ludwig, c. k. red. prof. medicinske kemije na dunajskem vseučilišču; bil. Dr. E. Lippman, izvanred. prof. kemije na dunajskem vseučilišču. — (Istinitost teh podpisov bila je potrjena po Dr. J. Homannu, c. k. notarju na Dunaji. Gornja svedočba je obilježena po c. k. ministerstvu vnanjih zadev in po francoskem poslanstvu na Danaji dne 28. maja 1884.)

Gospodarske in trgovinske stvari.

Nekaj o novošegnih bankah.

(Dalje.)

Važno ulogo v bankirskih poslih igra tudi menjica; ona je sigurno glavno sredstvo za kredit. Svoto, katere se vsako leto pravrže po menjicah le v Avstriji, računili se more po milijardah. — Razum pravilne in poštene rabe tega kreditnega sredstva, poznamo tudi njega krivo rabo, kajti skoraj večina oduševskih poslov opravljajo oduševski raznih barv s pomočjo menjice. Menjica je namreč za oduševske posle zato jako sposobna, ker ona uživa postavno privilegijo, da upnik more ž njo v roki, ako mu ni plačana o pravem času, brez odloga izvesti ručne korake, ne da bi sodišče na dolgo in široko preiskovalo istinitost dolga. Uprav take sigurnosti in nejasnosti pa potrebuje oduševstvo. Pri menjici se ne more sodnik za nič drugega brigati, nego da precej dovoli eksekucijo in ukaže, naj dotični organi menjicni znesek tudi se silo iztirjajo.

Mislilo se je uže večkrat na to, kako bi se omejila zloraba menjic, mislilo se je celo, da bi se raba menjic omejila le na kroge onih trgovcev, ki so postavno vknjiženi; a pokazalo se je, da se menjicnega prava zlorabi ne le v drugih, bolj privatnih krogih, temuč da se ga še bolj, nego v teh, zlorabi uprav v trgovskih krogih. Znano je, da se v trgovskih krogih uprav zaradi menjic dosti greši, kajti v teh krogih so tudi taki, ki dajejo svoj podpis ali tako-zvani »žiro« le proti posebni proviziji. — Pri falimentih navadno igrajo menjice tudi prvo vlogo in z menjicami se čestokrat zakriva slabo stanje trgovine, ker one lajšajo kredit in njih podlaga je čestokrat jako slaba.

Zatorej bode težko omejiti menjicno pravo le na nekatere kroge in kredit bi še bolj pešal, kakor peša, da se stori kaj takega. Ali banke, katerih glavni posel je zopet eskomptiranje menjic, v tem obziru zopet mnogo greše, one imajo navadno le nekoliko privilegiranih, katerim jemljejo menjice, a trgovci, naj si bode še tako pošteni in solidni, ne more pri teh bankah eskomptirati menjic, katere dobi za blago, ako nema protekcije od strani židovskih klik, ki pri takih bankah odločujejo kredit. Povsod na borsah namreč obstoje take klike, v katerih moči je sleparij in nesolventnemu človeku pomagati do kredita in poštenemu in premožnemu pa preprečiti vsaki vir kredita. Kar se tiče tega, vlada v Beču in v Trstu tako klikovanje, da je groza. Ako se hoče spustiti v nevarno borsno igro, tam imaš okolo sebe vse polno onih galopinov, koji te zapreduje v mrežo, kakor palek muho; — ako pa hočeš kredita za solidno trgovino, težko ti ga je dobiti, ako se ne znaš prikupiti pri borsnej kliku, ali si ne znaš ali ne moreš vrāt odpreti v svetišče teh ljudi se zlatim ključem. To torej velja o menjicah, katerih zloraba se da le težko odpraviti.

Oč menjice do papirnega denarja ali bankovcev pa je le en korak: denarja je torej, da se one banke, ki izdajajo bankovce, tudi največ pečajo s takozvanim eskomptiranjem menjic. — Da se spozna kaj je prav za prav banka, katere izdaja bankovce, treba je, da preiskujemo prav po domače brez vsega učenega aparata nje začetek in nje promet. (Dalje prih.)

Tržno poročilo.

Stanje in cene skoro vsega blaga se niso od sobote sem skoro prav nič spremenile. Kupčija je v obče prav mlahova in tendenca, razun za kavo, slaba.

Borsno poročilo.

Ker so došla od inostranskih bors ugodna poročila, se je tudi naša bors sopet popravila; tendenca jako trdna, kurzi se sopet pomikajo više.

Dunajska Bors

dne 1. julija

Enotni drž. d. d. v bankovcih 80 gld 25 kr.	
Enotni drž. d. d. v srebru 81	45
Zlata renta	102
5% avst. renta	95
Delnice narodne banke	850
Kreditne delnice	298
London 10 lir sterlin	121
Napoleon	9
C. kr. cekini	5
100 državnih mark	59

Pozor!

Prosečani, Krlžani, Grljanci, Nabrezinci!

Posebni vlak v Gorico v nedeljo se bode vstavil nekoliko minut pred 7 uro tudi v Grljanu in precej po 7 uri tudi v Bivijo-Devinu. Ako kedó iz onih krajev želi, vdeležiti se izleta v Gorico, dobi vozni list po primerno znižane ceni na omenjenih obeh postajah v nedeljo zjutraj.

O. lhor del. podp. društva.

Službo občinskega tajnika išče mož v najboljših letih, Slovenec, kateri govori in pše tudi nemško in talijansko. On je zmožen opravljati brez izjeme ne le vsa pravila občinskega tajnika, ampak sploh tudi naj težje delo, ki spada v področje odvetnikov in javnih uradnih, ker ima z vsemi takimi zadevami že mnogo let s prav dohrem vspehom opraviti, kar bo tudi s prav dobrimi spričevalami dokazal. — Oferte naj se blagohotno pošiljajo pod naslovom »Anton Jurman« uredništvu Edinosti v Trstu.

POPOLNO OZDRAVLJENJE IN HITRO

vseh bolezní na živcih, epileptičnih IN SKRIVNIH po mojej edini metodi. Plučati ni treba poprej dokler ni dotični popolnoma ozdravil. 6—25

Dr. prof. A. MALASPINA

ud mnogih učenih društev
106, FAUBOURG S. ANTOINE 106, PARIS.

Posvetuje in zdravi se pisanim potem.

Najbolje in najcenejše

POHIŠTVO

v bogatej zbirki pri

IGNACIJU KRON

TRST

Via al Teatro 1 (Tergesteo). 8—8

Ilustrirani ceniki se pošljejo kamor koli brezplačno in franko.

VELIKA PARTIJA

ostankov sukna (3—4 metre), v vseh barvah za cele možke ohleke, pošilja proti povzetju po 5 gld. ostanek.

L. STORCH v Brnu

tvarina (sukno), koja se nebi dopadala, more se zamenjati.

Najboljši

papir za cigaretke

7—36 je pristni

LE HOUBLON

franc. fabrikat Cawleyev in Henryev v Parizu
Svari se pred ponarejanjem.

Pristen je ta papir za cigaretke le, ako nosi vsaki listek znamko: »LE HOUBLON« in doljno zavarovalno marko ter signaturo.

500 FEUILLES
FORMAT FRANÇAIS
Cawley & Henry
PARIS

Fac-Simile de l'Etiquette 17 Rue de Valenciennes à PARIS.

Glasoviti želodčni liker MATCOVICH.

Elikzir nedosežen in od vseh enake vrste navspešnej v mnogovrstnih slučajih, napravljen je iz zelišč oinarških Alp po gosp. **G. A. Matcovichu** v Kninu (Dalmacija). Zaloge v TRSTU v lekarnah Jeroniti in Serravallo. v ZADRU pri Antonu Zariću, v ŠIBENIKU pri Ivanu Mediću, v SPLITU pri Rafaelu Campos, v KNINU pri Simeonu Vojvodiću, kder se prodaja in odpošilja

po 70 kr. sklenica

Zavitek in porto na račun naročnika. 12—24

The

Singer Manufacturing & C.

New-York.

Ako se plati vsak teden samo

eden goldinar dobi se

Originalni

Singer-jev šivalni stroj.

in to brez povišanja cene.

Poročstvo se daje za pet let, poduk na domu brezplačno

G. NEIDLINGER,
generalni agent 13—10
V Trstu, Corso, palača Modello

Šivanke za Singerjeve šivalne stroje komad 3 kr. in tucat 30 kr.

NOVA GOSTILNA

pri

ZLATEM JELENU

(Cervo d'oro)

AQUEDOTTO, hiša RUZZIER

se je otvorila 28. junija.

Izvrstno Steinfeldovo pivo, okusna kuhinja in točna postrežba.

ERNEST POHL, gostilničar.